

[Uitzending 394: 1 Koningen 14:30 t/m 16:30]

Aan het slot van 1Kon.14 wordt vermeldt dat er voortdurend oorlog heerste tussen Rechabeam en Jerobeam. Toen Rechabeam stierf, werd hij begraven in Jeruzalem, in de Hebreeuwse grondtekst weergegeven als de 'stad van David'. Eveneens wordt in de grondtekst de naam van zijn moeder, Naäma, genoemd, alsook het feit dat zij afkomstig is uit Ammon. De opvolger van Rechabeam is zijn zoon Abiam (in sommige handschriften wordt hij Abia genoemd).

1 Koningen 15 vers 1 en 2:

Abiam begon zijn drie jaar durende regeringsperiode als koning van Juda in Jeruzalem, tijdens het achttiende regeringsjaar van Jerobeam in Israël.

Abiams moeder heette Maächa en zij was een kleindochter van Abisalom.

Abiam volgt zijn vader Rechabeam op als koning van Juda in het achttiende regeringsjaar van koning Jerobeam, die heerst over het Tienstammenrijk. Net als bij de andere koningen uit het huis van David wordt ook de naam van zijn moeder Maächa genoemd. Uit vergelijking met 2Kron.11 blijkt dat Abiam niet de oudste zoon van Rechabeam was, maar dat Rechabeam hem (al tijdens zijn eigen regeringsperiode) als mederegent had benoemd uit liefde voor Maächa, de favoriete vrouw van Rechabeam. Abiams eigen koningschap (als hoofdregent) duurt maar drie jaar. Abisalom is een spellingsvariant van Absalom. Het valt op dat in deze verzen naast de naam van de koning ook de naam van zijn moeder wordt genoemd. Dat is niet gebruikelijk. In het algemeen wordt alleen de vader genoemd. Waarom wordt nu de moeder genoemd? Het is omdat de moeder van grote invloed is geweest op haar zoon. Zij is voor een groot deel verantwoordelijk voor de wijze waarop de koning zich gedraagt. Ook vandaag is het gedrag en de levensstijl van ouders belangrijk voor hun kinderen. Buiten de eigen verantwoordelijkheid van de kinderen zelf is bij probleemjongeren vaak een oorzaak aan te wijzen in hun eigen achtergrond of dingen die ze al op jonge leeftijd hebben moeten meemaken. Als een vader of moeder problemen hebben gaat dat meestal niet aan de kinderen voorbij en heeft zo'n situatie ook invloed op hun gedrag en manier van leven. Het gemis van een moeder kan diep ingrijpen.

Veel jongeren zijn afgedwaald of losgeslagen omdat goede en liefdevolle zorg van ouders afwezig was of (door allerlei omstandigheden) gemist moest worden. Zulke problemen kunnen in alle gezinnen voorkomen en in alle lagen van de bevolking, ook in een koninklijk paleis. Een moeder heeft (zeker in het begin) grote invloed op haar kind **en** als een klein kind opgroeit zonder genoeg liefde, zorg en aandacht kan dat een gevolg zijn van het feit dat zijn of haar moeder meer aandacht geeft aan andere zaken. Opvoedingsproblemen kunnen ontstaan als ouders niet zelf hun kinderen opvoeden maar dat aan anderen overlaten omdat ze zelf met andere dingen druk of bezig zijn. Het opvoeden van kinderen vraagt veel tijd, liefde en wijsheid – het is erg belangrijk om dat niet te onderschatten. Wat heeft **dit** met het Bijbelboek Koningen te maken? Nou, iedere keer als we een koning ontmoeten worden we ook geconfronteerd met zijn moeder of vader. Dat kan zowel in negatieve alsook in positieve zin zijn. Ik denk dat de HERE ons daarmee iets wil zeggen en laten zien. 1 Koningen 15 vers 3:

Hij (Abiam) was net zo’n grote zondaar als zijn vader en zijn hart was niet aan God toegewijd, zoals bij David wèl het geval was. Bij Abiam moeten we zeggen: zo vader, zo zoon. De beoordeling van zijn koningschap is negatief: hij zet de zonden van Rechabeam voort (die het volk voorging in afgoderij; 1Kon.14) en hij is de HERE niet volkomen toegewijd. Hij staat dan ook in contrast met David, die als stichter van het koningshuis de maatstaf vormt voor alle koningen na hem (1Kon.11:4). 1 Koningen 15 vers 4:

Maar ondanks Abiams zonden maakte de HERE, wegens zijn liefde voor David, geen einde aan de lijn van Davids koninklijke nakomelingen.

Toch is de HERE nog genadig. Hij laat ‘de lamp branden’ in Jeruzalem, zodat de lijn van David blijft voortbestaan en Abiam door zijn zoon zal worden opgevolgd. Ook houdt Jeruzalem stand en wordt de stad niet door vijanden overlopen, zoals bij Rechabeam het geval was **en** zoals op grond van Deut.28 kon worden verwacht. En dat is niet de verdienste van Abiam, maar genade van de HERE omwille van David.

1 Koningen 15 vers 5: **Want David had de HERE zijn hele leven gehoorzaamd, behalve in de kwestie van de Hethiet Uria.**

Luisteraar, de lijn van David eindigde nooit. In de Here Jezus Christus heeft God Zijn belofte aan David vervuld en gehouden. De HERE had gezegd: **Ik zal de lamp niet doven tot de vervulling van het verbond dat ik met David sloot.** Er zal altijd een Nakomeling van David op de TROON zitten om de wereld te regeren – en die Nakomeling is: de Here Jezus Christus.

1 Koningen 15 vers 6:

De oorlog die destijds tussen Rechabeam en Jerobeam ontstond, bleef ook tijdens Abiams leven doorwoeden.

Vers 6 vormt een herhaling van 1Kon.14:30 en blikt terug op de strijd die er al vóór Abiams regering was tussen het Tien- en Tweestammenrijk.

1 Koningen 15 vers 7 t/m 11:

De rest van de geschiedenis van Abiam is beschreven in de Kronieken van de koningen van Juda, onder andere de oorlog die Abiam met Jerobeam voerde. Na zijn dood werd hij in Jeruzalem begraven en zijn zoon Asa volgde hem op. Asa werd koning van Juda en zetelde in Jeruzalem. Dat gebeurde in het twintigste regeringsjaar van Jerobeam over Israël. Hij regeerde 41 jaar. Zijn grootmoeder was Maächa, de kleindochter van Abisalom. Zijn levenswijze kon de goedkeuring van de HERE wegdragen, net zoals dat met zijn voorvader David het geval was geweest.

Asa's koningschap neemt een aanvang in het twintigste jaar van Jerobeam, die heerst over het Tienstammenrijk. De LXX heeft 'vierentwintigste'. Volgens 1Kon.14:21 regeerde Rechabeam 17 jaar.

Dat het begin van Abiams regering (in vers 2) in het 18e jaar van Jerobeam wordt geplaatst (Rechabeam en Jerobeam werden tegelijk koning), heeft te maken met de wijze van dateren, die vaker tot een verschil van één of soms meerdere jaren kan leiden. Asa regeert gedurende 41 jaar over Juda vanuit de hoofdstad Jeruzalem. We zien in de regeringsjaren van Asa en Jerobeam een overlapping van twee jaar. Asa regeerde tijdens de laatste twee jaar van Jerobeams regering.

Asa regeerde één van de langste perioden van alle koningen. Er waren maar twee koningen die langer regeerden, dat waren Azarja (of Uzzia) en Manasse.

Als naam van zijn moeder wordt Maächa, de dochter van Abisalom, genoemd. Vermoedelijk was zij eigenlijk de grootmoeder van Asa, maar vervulde zij de rol die normaal gesproken de moeder van de koning innam. 'Maächa, de dochter van Abisalom' wordt in vs.2 als moeder van Abiam genoemd, maar hier als moeder van Asa, die in vs.8 als Abiams zoon wordt aangeduid. Uit vers 13 blijkt dat Maächa veel politieke macht bezat en het is niet onmogelijk dat aan het begin van Asa's regering zij de feitelijke macht in handen had (de lange regeringsperiode van Asa impliceert dat hij nog relatief jong was toen hij zijn vader opvolgde).

1 Koningen 15 vers 12: **Hij (Asa) verbande de tempelprostituees en verwijderde alle afgodsbeelden die zijn vader en grootvader hadden gemaakt.** Met deze mededeling is Asa de eerste koning **na Salomo** die positief wordt beoordeeld. Asa's regering kenmerkt zich door hervormingen op godsdienstig gebied. Naast Asa zijn alleen van Hizkia en Josia dergelijke hervormingen bekend. Asa rekent af met degenen die aan de afgoden zijn gewijd en maakt korte metten met de afgodsbeelden die door Rechabeam en Abiam in Juda waren binnengebracht. Asa pakt de problemen aan, hij is een goede koning. Over de uitspattingen en zonden in de dagen van Asa zijn de gedachten van de HERE door alle eeuwen heen niet veranderd. Ook in het NT lezen we in de brief van Paulus aan de Romeinen over het dienen van andere goden. Romeinen 1 vers 21 t/m 24: **Hoewel de mensen in staat waren God te kennen, wilden zij Hem niet de eer geven die Hem toekomt en Hem niet eens danken voor alles wat Hij heeft gedaan.**

Zij hielden zich met allerlei ideeën bezig. In hun verdwazing raakten zij het spoor bijster. Hoewel zij dachten dat ze alles wisten, waren zij in werkelijkheid dom. In plaats van de eeuwige God te eren, maakten zij afgodsbeelden van sterfelijke mensen, vogels, zoogdieren en reptielen.

Daarom liet God hen een speelbal worden van hun eigen onreine begeerten en zo gingen zij elkaars lichamen misbruiken en onteren.

Asa verbande de tempelprostituees en verwijderde alle afgodsbeelden die zijn vader en grootvader hadden gemaakt. 1 Koningen 15 vers 13 t/m 15:

Zijn grootmoeder Maächa ontnam hij de titel en invloed van koninginmoeder, omdat ook zij een afgodsbeeld van Asjera had gemaakt. Dat beeld liet hij vernielen en verbranden bij de beek Kidron. De tempels op de heuvels werden niet afgebroken, maar Asa was zijn leven lang wel volkomen toegewijd aan de HERE. Hij gaf de door zijn vader geheiligde gaven en de zilveren en gouden voorwerpen die hij zelf ter beschikking had gesteld, een vaste plaats in de tempel.

Weliswaar blijven de offerplaatsen in gebruik, maar Asa's hart was de HERE wel volkomen toegewijd. Bij de uitdrukking '**de tempels op de heuvels werden niet afgebroken**' gaat het om cultusplaatsen, waar volgens 1Kon.22:44 ook offers met dieren werden gebracht. Gezien Asa's onverdeelde toewijding aan de HERE zullen we **niet** moeten denken aan cultusplaatsen gewijd aan Kanaänitische goden, maar aan plaatsen waar de HERE wordt vereerd (Ex.20:22-26). Veel uitleggers zien dit als in strijd met de bepalingen in Deut.12, gericht op de ene plaats van eredienst. Toch is het beter om Ex.20 en Deut.12 uit te leggen **met betrekking tot verschillende niveaus van de godsdienst**. Het eerste niveau is dan meer plaatselijk en het tweede landelijk, met één centraal heiligdom. Het houdt in dat cultusplaatsen niet noodzakelijkerwijs in strijd zijn met de geboden van de HERE of Thora. Daarnaast lijkt het er wel op dat juist de godsdienstige verering op deze cultusplaatsen vatbaar waren voor afgoderij. Vaak kwam dat omdat deze cultusplaatsen voorheen Kanaänitische cultusplaatsen waren. Vermoedelijk is dat ook de reden waarom Josia uiteindelijk dergelijke cultusplaatsen vernietigt (2Kon.23).

Verder schenkt Asa wijgeschenken van zijn vader en hemzelf, bestaande uit goud, zilver en allerlei gerei, aan de tempel (1Kon.7:51).

1 Koningen 15 vers 16:

Hun leven lang heerste oorlog tussen Asa van Juda en Basa van Israël.

Vervolgens wordt vermeld dat Asa heel zijn regeringsperiode op voet van oorlog met Basa leeft, die inmiddels koning van Israël is. De vijandelijkheden komen tot een hoogtepunt wanneer Basa de stad Rama versterkt.

1 Koningen 15 vers 17 t/m 19:

Koning Basa bouwde de versterkte stad Rama in een poging de handelsroute naar Jeruzalem af te snijden. Asa's reactie daarop was dat hij al het zilver en goud dat van de tempelschat was overgebleven, en alle paleisschatten aan zijn hovelingen gaf om naar koning Benhadad van Syrië in Damascus te brengen met daarbij de boodschap: Laten wij bondgenoten worden, net zoals onze vaders waren. Ik stuur u daarvoor een geschenk van goud en zilver. Verbreek alstublieft uw verbond met koning Basa van Israël, zodat hij mij met rust laat.

Rama ligt maar 8 km ten noorden van Jeruzalem. Basa's versterkingen vormen een geduchte bedreiging voor Asa en Juda. Basa kan zich met al zijn kracht op zijn zuidgrens richten, omdat de noordgrens veiliggesteld is in een overeenkomst met Benhadad, die in Damascus regeert als koning over Aram. Asa voelt zich in het nauw gedreven en stuurt boodschappers naar Benhadad. De boodschappers moeten hem vragen het verbond met Basa te verbreken. Benhadad gaat in op Asa's verzoek en valt het Tienstammenrijk binnen.

1 Koningen 15 vers 21: **Toen Basa het nieuws over de aanval vernam, legde hij de bouw van Rama stil en bleef in Tirsa.**

Als Basa het voor hem slechte nieuws hoort, keert hij terug naar zijn hoofdstad Tirsa. Tirsa ligt 11 km ten noordoosten van Nabloes (Sichem). Mogelijk was het al sinds de tijd van Jerobeam de hoofdstad van het Tienstammenrijk, nadat eerder Sichem die functie had vervuld. In elk geval was Tirsa de hoofdstad van het Tienstammenrijk vanaf de tijd van Basa tot aan Omri (1Kon.16).

1 Koningen 15 vers 22 t/m 26:

Daarop riep koning Asa alle gezonde mannen van heel Juda op om Rama te verwoesten en de stenen en het hout weg te halen.

Die materialen gebruikte koning Asa daarna om de stad Geba in Benjamin en de stad Mispa te bouwen. De rest van Asa's levensloop – zijn veroveringen, daden en de namen van de steden die hij bouwde – zijn vermeld in de Kronieken van de koningen van Juda. Op zijn oude dag kreeg hij last van een ziekte aan zijn voeten. Na zijn dood werd hij begraven op de koninklijke begraafplaats in Jeruzalem. Daarna werd zijn zoon Josafat in zijn plaats koning van Juda. Intussen was in Israël Jerobeams zoon Nadab aan de macht gekomen. Hij regeerde twee jaar, beginnend in het tweede regeringsjaar van koning Asa van Juda. Maar hij was een slechte koning in de ogen van de HERE. Even-als zijn vader vereerde hij vele afgoden en verleidde hij zijn onderdanen tot zonde.

Asa creëert een sterke grens tussen Israël en Juda op de plaats waar deze liep vóór de vijandelijkheden van Basa. In vers 25 wordt de draad van het Tienstammenrijk weer opgepakt. De zonde waartoe Jerobeam het volk had verleid is concreet de verering van de gouden kalveren in Dan en Betel en tiert ook welig onder Nadab. Koningen 15 vers 27 en 28:

Basa, de zoon van Achia, van de stam van Issachar, zette een samenzwering tegen hem op touw en vermoordde hem terwijl hij met het Israëlitische leger de Filistijnse stad belegerde. Zo nam Basa de plaats van Nadab als koning van Israël in. Dat gebeurde in het derde regeringsjaar van koning Asa van Juda. Aan Nadabs regering komt een einde door een staatsgreep van Basa, de zoon van Achia uit de stam Issachar.

In 1 Kon.15:29 t/m 33 lezen we dat terwijl Nadab een beleg heeft geslagen om Gibbeton (om de stad op de Filistijnen te veroveren) Basa hem doodt en zichzelf tot koning uitroept over Israël. Basa's eerste regeringsdaad bestaat uit het volledig uitroeien van de familie van Jerobeam, zodat eventuele troonopvolgers direct worden uitgeschakeld.

Onbedoeld brengt hij daarmee de vervulling tot stand van de profetie over Jerobeam (die de profeet Achia uit Silo had uitgesproken).

Zoals gebruikelijk bij de beschrijving van de koningen van Israël verwijst het slot van het tekstgedeelte naar de Kronieken van de koningen van Israël, waar meer details over Nadabs regering te vinden zijn. Anders dan gebruikelijk, worden Nadabs dood en begravenis niet vermeld. Ook bij toekomstige koningen die door moord om het leven komen, blijft deze vermelding achterwege. In vers 32 t/m 34 staat dat er voortdurend oorlog werd gevoerd tussen Asa en Basa. Basa regeerde 24 jaar maar al die tijd was hij ongehoorzaam aan de HERE. 1

Koningen 16 vers 1:

In deze tijd bracht de profeet Jehu een boodschap van de HERE over aan koning Basa. Namens de HERE herinnert Jehu Basa eraan dat hij zijn positie uitsluitend aan de HERE heeft te danken. Door de goddeloze praktijken van Jerobeam door te zetten, gaat hij het volk voor in het zondigen tegen de HERE.

Daarom zal met het huis van Basa hetzelfde gebeuren als met dat van Jerobeam. Basa's nakomelingen zullen volledig worden weggevaagd.

1 Koningen 16 vers 3 en 4:

Daarom zal Ik u en uw familie uitroeien, zoals Ik dat met de familie van Jerobeam heb gedaan. Uw familieleden die in de stad sterven, zullen door de honden worden opgegeten en zij die op het land sterven, zullen door de vogels worden opgegeten.

Basa mag dan wel door de HERE zijn gebruikt om het voorzegde oordeel over het huis van Jerobeam uit te voeren (1Kon.15), maar nu hij in dezelfde zonden wandelt als Jerobeam, zal hem ook hetzelfde oordeel treffen.

1 Koningen 16 vers 5 t/m 10:

Deze boodschap werd aan Basa en zijn familie gestuurd, omdat hij de toorn van de Here had opgeroepen met al zijn goddeloze daden. Hij was net zo goddeloos als Jerobeam en had bovendien op eigen houtje al Jerobeams nakomelingen gedood. De rest van Basa's levensloop - zijn daden en veroveringen - staat beschreven in de Kronieken van de koningen van Israël. Basa's zoon Ela kwam aan de macht in het 26^e regeringsjaar van koning Asa van Juda, maar hij regeerde slechts twee jaar.

Toen zette Zimri, bevelhebber van de helft van de koninklijke strijdwagens, een samenzwering tegen hem op touw. Op een dag zat koning Ela dronken in het huis van Arsa, het hoofd van de hofhouding, in de hoofdstad Tirsa. Zimri liep gewoon naar binnen, sloeg hem neer en doodde hem. Dat gebeurde in het 27^e regeringsjaar van koning Asa van Juda. Daarna riep Zimri zichzelf uit tot nieuwe koning over Israël.

Zimri doodde koning Ela toen deze dronken was. Vanwege verschillende samenzweringen in het Tienstammenrijk was niemand veilig. Ook Zimri niet.

1 Koningen 16 vers 15 t/m 18: Zimri hield het als koning slechts zeven dagen vol. Toen het Israëlitische leger, dat bezig was met het beleg van de Filistijn-se stad Gibbeton, namelijk hoorde dat Zimri de koning had vermoord, kroonde het generaal Omri, de opperbevelhebber van het leger, tot nieuwe koning.

Omri trok toen het leger terug van Gibbeton en viel Tirsa, de hoofdstad van Israël, aan. Toen Zimri besepte dat de stad was gevallen, ging hij het paleis binnen, stichtte brand en kwam zelf om in de vlammen.

Het waren donkere dagen voor het Tienstammenrijk en het einde was nog niet in zicht. Want nadat Omri was gekroond tot koning eiste Tibni ook het koningschap op. **Maar Omri wist de machtsstrijd te winnen en Tibni overleed na verloop van tijd. Op die manier kwam Omri aan de macht zonder nog verdere mededingers te hebben (1Kon.16:22).**

Omri regeerde 12 jaar maar hij was nog slechter dan alle andere koningen voor hem. In vers 28 lezen we: **Omri werd na zijn dood in Samaria begraven en zijn zoon Achab volgde hem op.**

Zal het nu beter gaan met Israël onder koning Achab?

We gaan het lezen in de volgende uitzending, dan lezen we verder in 1Kon.16.